

tidsindlagte og meget syge. Justitsministeriet kan derfor tiltræde udvalgets forslag. Lovforslagets § 30 er affattet i overensstemmelse hermed.

7. Domstolsprøvelse og klageadgang

7.1. Efter sindssygelovens § 9 kan afgørelser om tvangstilbageholdelse på psykiatrisk afdeling administrativt påklages til Justitsministeriet, der inden 1 måned skal tage stilling til klagen. I praksis indhentes der en udtalelse fra Retslægerådet, inden Justitsministeriet træffer afgørelse i sagen. Tilsvarende gælder med hensyn til klager over tvangsendlæggelse.

Hvis Justitsministeriet godkender overlægens afgørelse om frihedsberøvelse, kan patienten begære spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed forelagt for retten i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a. Heraf følger bl.a., at sagen inden 5 søgningdage efter den administrative afgørelse skal indbringes for byretten på patientens hjemsted. Under en sådan sag kan også spørgsmål om erstatning i anledning af den stedfundne frihedsberøvelse pådømmes. Byrettens afgørelse kan i givet fald ankes til landsretten.

Klager over rent lægelige spørgsmål, såsom valg af behandlingsform eller metode, bivirkninger og lægefejl samt over eventuel tvangsbehandling og brug af tvangsmidler henhører i henhold til reglerne i lov nr. 182 af 23. juni 1932 om sundhedsvæsenets centralstyrelse under Sundhedsstyrelsen. Pr. 1. januar 1988 afløses lov nr. 182 af 23. juni 1932 af en ny centralstyrelseslov, lov nr. 397 af 10. juni 1987. I henhold til denne lov oprettes Sundhedsvæsenets Patientklagenævn, for hvilket klager over den faglige virksomhed, der udøves af personer inden for sundhedsvæsenet, skal indbringes, medmindre der i lovgivningen måtte være foreskrevet en særlig klageadgang. Eventuelle erstatningskrav må rettes mod den ansvarlige sygehusmyndighed, normalt vedkommende amtskommune, der som ansvarlig for driften hæfter for eventuelle fejl begået af ansatte, herunder læger.

Klager over andre forhold end selve frihedsberøvelsen og de rent lægelige forhold som f.eks. personalets optræden, maden, adgang til beskæftigelse, motionsmuligheder, de bygningsmæssige og de øvrige forhold, hvorunder patienter må opholde sig på et sygehus, henhører under vedkommende amtskommune (Københavns og Frederiksberg kommuner og Indenrigsministeriet for så vidt angår Rigshospitalet), som er den ansvarlige sygehusmyndighed.

7.2. Udvalget har indgående overvejet spørgsmålet om udformningen af den fremtidige klageordning. Der henvises til betænkning nr. 1068/1986, s. 439 ff og betænkning nr. 1109/1987, s. 11 f og s. 97 ff. Udvalget har delt sig i spørgsmålet om klageordningens nærmere udformning.

Et flertal foreslår, at der oprettes *lokale patientklagenævn*, mindst ét i hver amtskommune, der i første instans skal behandle klager over alle former for tvangsanvendelse – frihedsberøvelse, tvangsbehandling, tvangsfiksering, magtanvendelse og beskyttelsesfiksering – samt klager over forsøgsbehandling.

Ud over at behandle konkrete klagesager tillægges nævnet en kompetence til bl.a. gennem uanmeldte besøg på de psykiatriske afdelinger at føre tilsyn med visse forhold, der har forbindelse med de sager, som nævnet har kompetence til at behandle.

Hvert nævn skal ved behandlingen af en sag bestå af en dommer som formand og to andre medlemmer beskikket efter indhentet udtalelse fra henholdsvis Den almindelige danske Lægeforening og De Samvirkende Invalideorganisationer.

Det lokale nævns afgørelse vedrørende frihedsberøvelse skal efter flertallets forslag kunne indbringes for domstolene i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a. Nævnets andre afgørelser skal kunne indbringes for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn.

Et mindretal foreslår, at klager over afgørelse om tvangsendlæggelse og tvangstilbageholdelse indbringes direkte for domstolene i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a uden nogen forudgående administrativ klagebehandling. Klager over tvangsbehandling, tvangsfiksering, magtanvendelse og beskyttelsesfiksering skal efter mindretallets forslag indbringes for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn på samme måde som alle andre patienters klager over behandlingen i sygehusvæsenet.

Justitsministeriet finder, at frihedsberøvelse er et så alvorligt indgreb, at det af retssikkerhedsmæssige grunde må foretrækkes, at sager om tvangsendlæggelse og tvangstilbageholdelse efter begæring så hurtigt som muligt indbringes direkte for en domstol. Det kan efter Justitsministeriets opfattelse ikke undgås, at en forudgående administrativ lokal behandling af en sådan sag vil medføre en forsinkelse af den retlige prøvelse, uanset hvor smidig og effektiv den administrative behandling tilrettelægges. Justitsministeriet kan derfor tiltræde mindretallets synspunkter på dette punkt.